

Krzysztof Sawicki, Emilia Żyłkiewicz-Płońska

W poszukiwaniu innowacyjnych metod kształcenia w pedagogice : doświadczenia z uczestnictwa w Kursie Intensywnym LLP-Erasmus

---

Pedagogika Szkoły Wyższej nr 2, 151-162

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Krzysztof Sawicki

Emilia Żyłkiewicz-Płońska

Uniwersytet w Białymstoku

**W poszukiwaniu innowacyjnych metod kształcenia w pedagogice.
Doświadczenia z uczestnictwa
w Kursie Intensywnym LLP-Erasmus**

Kurs Intensywny (Intensive Programme – IP) to krótkie (trwające od 10 dni do 6 tygodni zajęć dydaktycznych) akademickie działanie, które skupia studentów i pracowników dydaktyczno-naukowych z wyższych uczelni, państw należących do Unii Europejskiej. Cel współpracy sprowadza się do zapoznania z różnorodnością perspektyw w zakresie analizowanych zagadnień, porównanie specyfiki i skali zjawisk występujących w różnych krajach oraz wspieranie dialogu międzynarodowego i propagowanie założeń edukacji międzykulturowej. Program umożliwia międzynarodowym grupom studentów i nauczycielom akademickim kooperację i wspólną dyskusję w ramach analizowanych zagadnień. W wyniku aktywnego uczestnictwa studenci otrzymują dodatkowe punkty ECTS i zdobywają międzynarodowe doświadczenie oraz wzbogacają swój warsztat zawodowy, dzięki czemu stają się bardziej atrakcyjni na europejskim rynku pracy.

Kiedy ukazał się *Przewodnik po Programie Erasmus+*¹, bezskutecznie można było w nim szukać informacji na temat Kursu Intensywnego w dotychczasowej formie. Pomimo swojej znikomej popularności kursy intensywne dostarczały realizującym je osobom – kadrze akademickiej i studentom – wielu bodźców: do rozwoju zawodowego, wymiany doświadczeń, wiary we własne siły, radości twórczego działania, integracji w zespołach międzynarodowych, poczucia bycia członkiem jednej wielkiej społeczności w ramach programu LLP-Erasmus.

---

¹ European Commission, Erasmus+ Programme Guide.

W niniejszym artykule przedstawiono doświadczenia z realizacji trzyletniego Kursu Intensywnego o akronimie SPICY (Special Project International Capacitybuilding Youthwork). W dziedzinie kształcenia akademickiego oraz rozwiązań metodycznych było to przedsięwzięcie, którego efektami warto się podzielić, gdyż dostarczyło zarówno realizatorom, jak i pozostałym uczestnikom (nauczycielom studentom) inspiracji do twórczej i efektywnej edukacji młodzieży akademickiej w obszarze nauk społecznych.

Cele, czas trwania i uczestnicy SPICY

Ze względu na międzynarodowy charakter działań wyznaczono trzy obszary tematyczne w ramach Kursu, poświęcając każdemu z nich rok trwania projektu. Pierwszą edycję Kursu (Holandia, 2012) przeznaczono na analizy i międzynarodowe badania porównawcze, w ramach których uczestnicy gromadzili informacje i opracowania teoretyczne dotyczące sposobów definiowania młodzieży i młodości w swoich krajach, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów psychologicznych, społecznych i kulturowych. W drugim roku trwania Kursu (Polska, 2013) skupiono się na tematyce związanej z zachowaniami problemowymi i przejawami niedostosowania społecznego młodzieży, w których to obszarach uczestnicy Kursu prowadzili badania empiryczne. W efekcie możliwe było porównanie specyfiki i skali zachowań problemowych młodych ludzi w krajach partnerskich Kursu. Ostatnia edycja Kursu SPICY (Belgia, – dotyczyła metod pracy z młodzieżą w poszczególnych krajach, ze szczególnym uwzględnieniem działań o obszarze profilaktyki społecznej wobec zachowań problemowych młodzieży.

W Kursie uczestniczyło pięć uczelni wyższych z czterech krajów Unii Europejskiej: Belgii, Finlandii, Holandii i Polski. Ze strony polskiej w Kursie brali udział studenci i pracownicy naukowo-dydaktyczni Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku. Pozostali uczestnicy Kursu to: Christelijke Hogeschool Windesheim w Zwolle z Holandii, Katholieke Hogeschool w Leuven z Belgii, Centria University of Applied Sciences w Kokkola z Finlandii i Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen KATHO w Katrijk z Belgii. Każdego roku w tym projekcie edu-

kacyjnym uczestniczyło 60 osób (po 10 studentów oraz po 2 nauczycieli z każdego uniwersytetu).

Spicy 2012 – psychologiczne, społeczne i kulturowe aspekty młodości

SPICY 2012 to pierwszy z trzech etapów całego projektu, którego głównym celem była analiza zagadnienia młodości i pogłębienie wiedzy teoretycznej na temat rozwoju młodzieży pod względem społecznym, psychologicznym i kulturowym. Ponadto międzynarodowe grupy w trakcie trwania projektu wypracowały kwestionariusze, które posłużyły do przeprowadzenia badań w poszczególnych krajach, na podstawie których dokonano analiz porównawczych. Efekty tych działań miały zostać przedstawione w kolejnym roku trwania Kursu. Do podstawowych metod pracy podczas trwania tej edycji SPICY należały: wykłady nauczycieli i innych ekspertów, warsztaty, prezentacje studentów, dyskusje tematyczne, wizyty w placówkach, w których pracuje się z młodzieżą, działania integracyjne, wieczory kulturowe *etc.*

Uczestnictwo studentów w wykładach miało dostarczyć wiedzy, jak również inspiracji do dalszych etapów udziału w programie, przykładowo do przygotowania prezentacji oraz jako wstęp i zachęta do podejmowanych w programie dyskusji tematycznych. Kilka wykładów poświęcono metodologii badań społecznych. W zamyśle organizatorów stanowiły one element przygotowujący studentów do opracowania narzędzia badawczego.

Kolejnym działaniem podejmowanym w ramach Kursu było przedstawienie przez każdą z uczestniczących grup narodowych, przygotowanych przed spotkaniem czterech prezentacji tematycznych. W ramach tematu „Młódzież w mediach” (*Youth in movies*) prezentowano wizerunek młodzieży kreowany przez media w poszczególnych krajach. Prezentacje na temat: „Problemy młodzieży” (*Youth problems*) umożliwiły zapoznanie ze specyfiką zachowań problemowych młodych ludzi w każdym z reprezentowanych w programie krajów. Dotyczyło to zgromadzonych faktów, danych liczbowych oraz przyczyn analizowanych zjawisk. Kolejne prezentacje oscylowały wokół tematyki „Kultura młodzieżowa” (*Youth culture*) i „Młódzież w przestrzeni miejskiej” (*Youth in urban areas*). Zarówno tematy, jak i formy prezentacji (m.in. pokaz mody młodzieżowej ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia gadżetów w poszczególnych epokach

historycznych) były przykładem zastosowania innowacyjnych metod dydaktycznych podczas prezentacji.

Organizując dyskusje w grupach, starano się zapewnić również ich innowacyjny charakter poprzez przykładowe wykorzystanie metody tzw. *Open Café*. Polegała ona na podziale uczestników na mniejsze grupy, które przesiadały się do kilku kolejnych stolików, przy których czekał moderator dyskusji. Na stole znajdował się brystol, na którym poszczególne grupy studentów zapisywały przedyskutowane kwestie w zakresie zadanego pytania czy tematu, przykładowo: Jakie są cechy generacji „Y”? Na czym polega profesjonalne podejście w pracy socjalnej w Twoim kraju? Po wypowiedzeniu się każdej z grup moderator dokonywał prezentacji posteru. Zawierał on słowa kluczowe wypracowane w grupowych dyskusjach, które umieszczano hierarchicznie od centrum po peryferia.

W ramach programu, oprócz zajęć wykładowych, warsztatów i prezentacji studentów, odbyły się wizyty w ośrodkach przeznaczonych dla młodzieży, często wzbogacone o elementy warsztatowe. Uczestnicy odwiedzili młodzieżowy ośrodek „Jeugdthunk Zwolle”, gdzie pracownicy socjalni opowiedzieli o swojej pracy z młodymi ludźmi z sąsiedztwa. Kolejnym miejscem w Zwolle był ośrodek sportowy, w którym profesjonalni terapeuci i zarazem trenerzy sportowi prowadzą zajęcia *Free2move*. Jest to współczesna wersja praktycznego zastosowania sentencji rzymskiego satyryka Juwenalisa („w zdrowym ciele zdrowy duch”).

Działania integracyjne należały do kolejnej formy pracy w projekcie. W momencie rozpoczęcia Kursu każda z grup narodowych dokonała przedstawienia siebie (studentów i nauczycieli), uczelni, regionów i krajów, z których przyjechali, z wykorzystaniem filmów, prezentacji, scenek *etc.* Innym elementem były gry terenowe służące wzajemnemu poznawaniu się, budowaniu zaufania i podnoszeniu komunikacji oraz współpracy w grupie. Doskonałą egemplifikację działań integracyjnych stanowiło zadanie, które polegało na zbudowaniu tratwy, na której studenci mieli opłynąć stawy okalające ośrodek. Ćwiczenie to miało na celu nie tylko rozwijanie umiejętności współpracy w grupie, ale również pobudzanie kreatywności.

Kolejnym przykładem działań integracyjnych były wieczory kulturowe, których idea polegała na przedstawieniu elementów kultury: tradycji, obyczajów, języka czy kuchni poszczególnych krajów. Przykładowo,

grupa polskich studentów zaproponowała wszystkim uczestnikom Kursu udział w tradycyjnym weselu. Natomiast grupa studentów z Holandii przygotowała typowe w tym kraju gry i zabawy. Ostatniego dnia studenci przedstawili program artystyczny, w którym każdy mógł zaprezentować swoje umiejętności muzyczne, plastyczne, taneczne, teatralne *etc.*

Podsumowaniem pierwszej edycji programu była jego ewaluacja, która sprowadzała się do otwartej dyskusji na forum. Uczestnicy SPICY 2012 w większości zgodzili się, że cele programu zostały zrealizowane. Wszyscy wymieniali też korzyści, jakich dostarczyło im uczestnictwo w projekcie, oraz jednoznacznie stwierdzili, że odczuwana jest konieczność jego kontynuacji.

Spicy 2013 – zagrożenia i problemy młodzieży w ujęciu porównawczym

Konsekwencją ubiegłorocznych analiz oraz działań było skupienie się w bieżącym roku SPICY 2013 na zachowaniach ryzykownych młodzieży. Zawarto je w czterech podstawowych obszarach problemowych: uzależnieniach; zachowaniach ryzykownych o podłożu seksualnym; przestępczości nieletnich oraz skutkach zaniedbań i przemocy w rodzinie.

Celem tego etapu programu była identyfikacja problemów młodzieży z krajów, z których pochodzą uczestnicy projektu, oraz odpowiedź na pytania: Jak środowisko radzi sobie z problemami młodzieży? W jaki sposób dochodzi do marginalizacji młodzieży? Jaka jest rola instytucji z sektora pomocy społecznej, resocjalizacyjnej, opiekuńczo-wychowawczej i edukacyjnej?

Studenci przygotowujący się od grudnia 2012 roku do uczestnictwa w Kursie Intensywnym SPICY 2013 mieli za zadanie opracowanie i analizę danych wtórnych oraz studia literatury przedmiotu (*desk research*) w dwu-, trzyosobowych zespołach w wybranym przez siebie obszarze problemowym. Efektem analiz było opracowanie prezentacji na temat specyfiki danego zachowania ryzykownego w każdym z uczestniczących krajów, z uwzględnieniem przyczyn, skali i specyficznych form analizowanego zjawiska. Ponadto każdy ze wspomnianych zespołów miał za zadanie przygotowanie indywidualnego przypadku typowego dla analizowanego obszaru problemowego. Powyższe opracowania miały stanowić podłoże do dalszej pracy w międzynarodowych zespołach podczas Kursu.

W realizacji zajęć w ramach SPICY można wskazać kilka sposobów pracy. Pierwszy etap stanowiły zajęcia przedpołudniowe, mające formę wykładów połączonych z dyskusją. Tematyka spotkań była wspólna dla wszystkich grup tematycznych. Przykładowo, w ramach spotkania pod hasłem *Risky online* przybliżono studentom kwestię zachowań seksualnych w kontekście nowych technologii, uzależnienie od środków komunikacji, jak również specyfikę przestępczości internetowej. W ramach jednego ze spotkań zrealizowano wizytę w zakładzie poprawczym. Odbiegającym od tego schematu spotkaniem była wizyta w Zakładzie Poprawczym w Białymstoku, gdzie pracuje się z młodzieżą mającą konflikt z prawem i doświadczającą problemu uzależnienia. Ponadto zorganizowano wykład i dyskusję z prof. dr hab. Katarzyną Laskowską (Wydział Prawa, UwB) nt. „Od zachowań ryzykownych ku przestępczości” (*From Risk Behaviour to Delinquency*). Szczególnym punktem była wizyta uczestników Kursu w Podlaskim Urzędzie Wojewódzkim, gdzie spotkano się z przedstawicielem wojewody odpowiedzialnym za politykę społeczną oraz reprezentantem Policji odpowiedzialnym za pracę z nieletnimi.

Drugą (i priorytetową) formą związaną z realizacją tematu Kursu była praca w zespołach międzynarodowych. Wspomniane dwu-trzyosobowe grupy tematyczne zostały połączone w dziesięciosobowe międzynarodowe zespoły, które również pod międzynarodowym kierownictwem (dwóch nauczycieli) miały za zadanie przygotowanie (w ciągu pierwszych czterech popołudni) całodniowego programu dla pozostałych uczestników Kursu z zakresu analizowanego obszaru problemowego. Był on realizowany w dwóch blokach. Pierwszy z nich (sesja przedpołudniowa) stanowiła prezentacja o charakterze porównawczym, w której przedstawiono ogólne prawidłowości problemu oraz jego specyfikę w poszczególnych krajach. Poza założeniami teoretycznymi czy danymi statystycznymi młodzież często wykorzystywała fragmenty filmów dokumentalnych, dokumentów fabularyzowanych czy amatorskich nagrań z serwisu youtube.com. Należy podkreślić, że stanowiły one znakomity komentarz do prezentowanych treści, w szczególności przybliżały specyfikę problemu w poszczególnych krajach. Część popołudniowa to przede wszystkim analiza wybranego przypadku właściwego dla problemu. W tym celu stosowano metody aktywizujące: autorskie gry planszowe, odgrywanie scenek czy trybunał. Ostatnia z wymienionych metod sprowadzała się do wnikliwej analizy

indywidualnego przypadku, analizy wszystkich zaangażowanych stron oraz rozstrzygnięcia przez sąd i audytorium o optymalnej formie oddziaływania, włącznie z wymierzeniem potencjalnej „kary”, czyli określeniem konsekwencji, jakie powinny być poniesione. Tę formę aktywizacji uczestnicy Kursu ocenili bardzo wysoko podczas ostatniego elementu projektu, którym była ewaluacja.

Kolejny rodzaj zajęć (wzorem poprzedniego roku) stanowiły najrozmaitsze formy ekspresji twórczej uczestników Kursu. Podczas niemal dwóch tygodni zaowocowały one przejściem od spontanicznych działań plastycznych czy muzycznych do ponaddwugodzinnego programu artystycznego, który był zwieńczeniem ostatniego dnia Kursu. Program ten składał się między innymi ze wspólnego grania na instrumentach muzycznych, pokazów tańca, rysowania karykatur czy odgrywania scen kabaretowych. Była to znakomita forma wyrażenia siebie poprzez szeroko pojęte działania kreatywne i artystyczne.

Osobny aspekt Kursu stanowił wymiar kulturowy. Każda z grup narodowych miała za zadanie przygotować program jednego z wybranych przez siebie wieczorów. Należało w nim przybliżyć historię i kulturę swojego kraju. Dzięki przygotowanej siłami studentów i nauczycieli kolacji można było poznać zwyczaje kulinarne, a poprzez gry i zabawy – typowe sposoby spędzania czasu wolnego czy kultywowane tradycje. W celu przybliżenia uczestnikom Kursu specyfiki Podlasia zorganizowano na półmetku Kursu program *Nature or Culture*, w ramach którego mogli wybrać wycieczkę do Supraśla, połączoną ze zwiedzaniem Muzeum Ikon, lub wizytę w Białowieży, w ramach której mogli doświadczać bliższego obcowania z przyrodą.

Podsumowując realizację drugiego etapu Kursu Intensywnego SPI-CY!, należy wspomnieć o podkreślanym przez uczestników wysokim poziomie merytorycznym. Zgromadzone na etapie przygotowań materiały, a następnie przygotowane prezentacje czy aktywne formy uczenia się świadczą o intensywnej (zgodnie z nazwą kursu) pracy studentów i nauczycieli nad zagadnieniami problemowymi.

Spicy 2014 – profilaktyka i resocjalizacja młodzieży z grup ryzyka

Ostatnia edycja Kursu Intensywnego (2014) miała być ukoronowaniem dwuletniej pracy organizacyjnej i dydaktycznej. Tym razem tematem przewodnim spotkania w Belgii były formy profilaktyki w obszarze poruszanych rok wcześniej grup problemów (przestępczość, uzależnienia, zachowania związane z seksualnością i zaniedbania wychowawcze). Podczas listopadowych przygotowań do marcowego spotkania międzynarodowy zespół nauczycieli zaproponował, aby program pracy poszerzyć o wizyty studyjne. Warto było odnieść omawiane podczas Kursu rozwiązania pracy profilaktycznej i metodycznej do projektów realizowanych w kraju goszczącym. Również lokalizacja Kursu była czynnikiem motywującym do zwiększenia liczby wyjazdów i hospicacji. Miejsmem pracy był Dworp Hanenbos, ośrodek szkoleniowy położony na całkowitym odludziu, z dala od atrakcji turystycznych, sklepów czy dyskotek. Być może plusem tej lokalizacji była niezwykle silna integracja wszystkich uczestników kursu, która nie miała takiej skali w poprzednich latach.

W wymiarze dydaktycznym podczas przygotowań oraz w trakcie realizacji zajęć skupiono się na sprawdzonych w poprzednich latach elementach, modyfikując formę pracy w celu osiągnięcia lepszych efektów. Każda grupa narodowa została podzielona na cztery dwu- trzyosobowe zespoły całkowicie odpowiedzialne za przygotowanie materiału w obszarze wybranego zagadnienia – wyszukując projekty realizowane na każdym z trzech poziomów profilaktyki. Zrezygnowano z przygotowania typowych prezentacji na rzecz krótkich, esencjonalnych notatek, które następnie miały być zaprezentowane w trakcie pracy w zespołach międzynarodowych. To był efekt ubiegłorocznych doświadczeń, kiedy często studenci mieli poczucie marnotrawienia efektów ich uprzedniej pracy, gdyż przygotowane przez nich prezentacje na temat wybranego problemu stanowiły zamkniętą całość, którą trudno było połączyć w spójną strukturę. Tym razem miał to być materiał podstawowy, który w ramach pracy w międzynarodowym zespole mógł być odpowiednio rozbudowany w wymiarze formy i treści.

Tak przygotowany materiał miał być punktem startu do pracy w mieszanych zespołach międzynarodowych (*mixed classes*), prowadzonych przez parę nauczycieli z dwóch różnych ośrodków akademickich. Była to

zatem forma integracji nie tylko studentów, ale również kadry nauczycielskiej, która musiała wypracować dydaktyczny konsensus w pracy z grupą. Nie stanowiło to dużego problemu, jako że osoby prowadzące Kurs Intensywny współpracują ze sobą od ponad trzech lat, czego efektem jest model współpracy oparty na wzajemnym wsparciu, zaufaniu i zrozumieniu. Co ważne, model ten został również przyjęty przez studentów. Początkowo grupy z poszczególnych ośrodków akademickich dążyły do współzawodnictwa, ale widząc, że istotą działania jest współpraca, zmieniły swój styl pracy. Efektem końcowym *mixed classes* miało być opracowanie ponadtrzygodzinnego spotkania w ramach opracowanego tematu w formie *talk show*. Przybierało ono najczęściej kształt otwartej dyskusji nad problemem, analizą wybranych wcześniej przykładowych form oddziaływań w ramach poziomów profilaktyki, analizowanie specyfiki działania w poszczególnych krajach i uwarunkowań podejmowanych rozwiązań. Dodatkowe elementy, które realizowali studenci, to odgrywanie ról, analiza przypadków, opracowywanie dyskusji, w której niejednokrotnie zarówno oprawa graficzna, prowadzenie dyskusji, jak też wspomniane wchodzenie w role zasługiwało na najwyższe uznanie. Był to efekt ponadprzeciętnej aktywności uczestników, którzy potrafili w działającej na terenie budynku kafejce siedzieć wspólnie do późnej nocy, opracowując ze studentami z innych krajów materiał do prezentacji czy elementy scenografii. Efekt pracy zespołów międzynarodowych był naprawdę imponujący: od wybrania charakterystycznych form pracy w ramach profilaktyki w kraju, poprzez ich wspólną selekcję, do ich opracowania i zaprezentowania pozostałym uczestnikom spotkania. Nie wszystkie projekty uwzględniono w prezentacjach, było to niemożliwe ze względów ograniczonego czasu. Ramy niniejszego opracowania uniemożliwiają ich choćby krótką charakterystykę. Odsyłamy do strony internetowej programu, gdzie czytelnik znajdzie materiały opracowane przez studentów z wszystkich uczestniczących w projekcie ośrodków.

Te działania współgrały z zaplanowanymi wizytami studyjnymi. Dzięki goszczącym i organizującym Kurs Intensywny uczelniom z Leuven i Kortrijk uczestnicy tego dwutygodniowego projektu mogli odwiedzić szereg instytucji belgijskich wpisujących się swoim działaniem w profilaktykę problemów społecznych: od ośrodka kolonijnego, farmy realizującej program edukacyjny dla uczniów z problemami w zachowaniu, poprzez

centra opieki dziennej (jedno z nich – t'Salon – zorganizowano na starej barce zacumowanej na obrzeżach Brugii, inne – Habbekrats – przy przepięknym deptaku nad morzem) czy punkty opieki ambulatoryjnej dla uzależnionych, realizujące programy metadonowe, lub też centra mediacji ofiar i sprawców, na zakładzie poprawczym kończąc. Uczestnicy Kursu mogli zatem przyjrzeć się przykładowym formom pracy realizowanym w Belgii na poszczególnych poziomach profilaktyki. Zaobserwowane modele pracy stanowiły punkt startu do wielu dyskusji i analiz porównawczych (przykładem może być wspomniany program metadonowy, który w Polsce w środowisku otwartym realizowano eksperymentalnie, z tego względu był dla naszych studentów absolutną nowością).

Kolejnym elementem naszego Kursu Intensywnego były tematyczne wieczory na temat historii, a zwłaszcza kultury krajów, z których studenci uczestniczyli w tej nietuzinkowej formie edukacji. Z racji terminu, w jakim kurs zorganizowano (marzec), jego tematyka w przypadku polskiej grupy skupiła się na obrzędach i tradycjach wielkanocnych. Zaprezentowano zwyczaje i tradycje dotyczące: przygotowania palm, zdobienia jaj wielkanocnych czy lanego poniedziałku. Nie zabrakło też przybliżenia studentom z innych krajów zawilosci języka polskiego. W zamian podczas belgijskiego wieczoru można było zmierzyć się z wymową flamandzką. Fińscy studenci przedstawili z kolei swoje obyczaje wielkanocne. Dodatkowym atutem tych wieczorów była degustacja specjałów z kuchni poszczególnych narodów.

Ukoronowaniem Kursu Intensywnego był zawsze moment, w którym każdy mógł zaprezentować na forum to, co jest jego pasją, czym zajmuje się w czasie wolnym. Co roku jest to moment zwieńczający w ujmujący sposób projekt, będący efektem spontanicznych działań niejako z doskołu, przygotowywany pomiędzy pracą w ramach grup tematycznych. W tej edycji nie zabrakło studentów grających na pianinie utworów Ludovica Einaudiego, deathmetalowej wokalistki śpiewającej utwory Amy Winehouse, tancerzy, malarzy czy nauczyciela w wieku przedemerytalnym rapującego tekst na temat Spicy. Okazało się, że w każdym z uczestników drzemią talenty, którymi dzieląc się, czynią świat bardziej różnorodnym, a przez to lepszym i piękniejszym.

Trzy lata wspólnej pracy międzynarodowego zespołu nauczycieli akademickich oraz grup studentów trudno przecenić. To inspirują-

ce doświadczenie, zarówno w obszarze działalności dydaktycznej, jak i postępowaniu badawczym. Zgodnie z ideą programu Erasmusa nazwa: „Kurs Intensywny” przekłada się na specyfikę pracy wszystkich uczestników: studentów, kadry nauczycielskiej, grup uczelnianych oraz międzynarodowych; najlepiej charakteryzuje działania przygotowawcze, jak również ich realizację w trakcie dziesięciodniowych spotkań społeczności SPICY. Doświadczenie kooperacji ze znakomitą kadrami akademicką, ze studentami ponadprzeciętnie zmotywowanymi do pracy, nastawionymi na współpracę, a nie współzawodnictwo, to niezwykle inspirujące doświadczenie dla nauczyciela akademickiego, zwłaszcza w procesie kształtowania jego warsztatu pracy. Owocem trzyletnich działań naukowych i dydaktycznych realizowanych w ramach Kursu Intensywnego Spicy są materiały dostępne na stronie internetowej: <http://spicyprogram.eu/>.

Słowa kluczowe: *dydaktyka szkoły wyższej, studia nad młodzieżą, profilaktyka problemów społecznych, młodzież społecznie niedostosowana, resocjalizacja, LLP-Erasmus, Kurs Intensywny*

SEARCHING FOR INNOVATIVE METHODS OF TEACHING IN PEDAGOGY. THE EXPERIENCES OF PARTICIPATION IN INTENSIVE PROGRAMME OF LLP-ERASMUS

Summary

The authors present innovative teaching methods applied in the implementation of the three-year Intensive Programme SPICY (Special Project International Capacitybuilding Youthwork), conducted in 2011–2014 within the framework of the LLP-Erasmus. Due to the duration of the Programme three thematic areas have been set out. The first edition of the Programme was dedicated for international analyses of key terms and concepts related to the youth and youth studies. Participants gathered information and theoretical approaches towards defining youth in their countries, with particular emphasis on the psychological, social and cultural aspects. In the next year of the Programme, participants focused on topics related to youth problems and youth delinquency. In these areas empirical studies were conducted. The last edition of SPICY! was concentrated on the

working methods with young people in different countries, within a special focus on social prevention towards youth delinquent behavior.

Keywords: *didactic in higher education, youth studies, prevention of social problems, delinquent youth, social rehabilitation, LLP-Erasmus, Intensive Programme*

Translated by Krzysztof Sawicki, Emilia Żyłkiewicz-Płońska